

ZPRAVODAJ

KLUBU VÝSADKOVÝCH VETERÁNŮ
PŘI VÚ 8280 PROSTĚJOV

26

ROČNÍK XI

číslo 2

25. 7. 2002

BYLI JSME PŘITOM

Přes deset let jsme vidali při slavnostních příležitostech nastupovat příslušníky 6. Skupiny speciálních sil generála Moravce, nikoliv s bojovým praporem, ale se státní vlajkou. Ani za deset let jsme si na toto my, bývalí příslušníci 22. Bánsko-bystrické výsadkové brigády SNP nezvykli. Od 9. 5. 2002 je tomu již jinak. V uvedený den převzal velitel 6. skSS plukovník Ing. Josef TROJAN z rukou generála ŠÁNDORA bojový prapor, který útvaru udělili prezident a předseda vlády České republiky. Slavnostní akt se uskutečnil na náměstí v Prostějově za široké účasti veřejnosti a pozvaných hostů. Po převzetí praporu velitelem útvaru upevnil starosta města Prostějova Ing. Tesař na žerd praporu stuhu, kterou věnovalo město. Jako součást praporu je i

stuha výsadkových veteránů České republiky. Na této stuzě je nápis:

„Výsadkoví veteráni České republiky“ (líč praporu), „Meče armády hrot“ (rub praporu). Stuhu na žerd jsem upevnil společně s předsedou zlínských výsadkových veteránů A. Kolářem. Po předání řada řečníků vyzvedla význam tohoto aktu. V krátkém vystoupení jsem na závěr vojákům řekl: „budte hrdí na to, že jste výsadkáři. Budte hrdí na svůj útvar. Budte hrdí na prapor, který jste dnes obdrželi alespoň tak, jak jsme byli, ale stále ještě jsme my, bývalí výsadkáři hrdí na zástavu 22. Bánsko-bystrické výsadkové brigády SNP, pod níž jsme mnozí sloužili desítky let.“ Po slavnostním pochodu vyznamenaného útvaru, tento významný den pokračoval slavnostním obědem a přátelskou besedou se zástupci útvaru a generálem Šándorem. Slavnostního

aktu se jako diváci zúčastnili kromě prostějovských veteránů i veteráni ze Zlína, Brna a Hradce Králového. Potěšitelné bylo, že mnozí z nich přišli v klasických uniformách, ale i „veteránských“ s baretem na hlavách a vůbec nevadilo, že nebyl stoprocentní soulad v barvách nebo střihu saka. Rozhodující byla veteránská nášivka a bareť! Těm co přišli takto oblečení patřil dík za viditelnou reprezentaci výsadkových veteránů. Protože pořízený náš stuhý nebyl zadarmo, (stálo přesně 6. 000,- Kč), děkuji za výbor KVV, všem kteří se na úhradě finančně podíleli. Do 31. 5. 2002 zaslali příspěvky MKVV Zlín 1. 000,- Kč, Brno 400,- Kč, Plzeň 600,- Kč, Praha 1. 000,- Kč, Písek 500,- Kč kolega Švandrlík 100,- Kč, Řepka, Čtverák 100,- Kč, Starý, Ducký, Jeremiáš, Borovský, Hájek a 50,- Kč.

kolega Řepka

PAMÁTNÍK J. GABČÍKA

Vážený příteli v roce 2002 uplynulo 60 roků od hrdinské smrti a 90 roků od narození Jozefa Gabčíka.

Toto je věta pozvánky, kterou rozeslal KVV Žilina všem klubům výsadkových veteránů Slovenské a České republiky na setkání, které připravili na dny 24. – 25. května do Žiliny.

My jsme byli přítomni, spolu s několika stovkami výsadkových veteránů ze Slovenska i Čech.

Bylo to velkolepé i proto, že podstatný podíl na zabezpečení celé akce měl žilinský klub Jozefa Gabčíka, v jehož areálu se všechny akce konaly. Primátor Žiliny, který akci podpořil finančně a na setkání s ním při recepci obdrželi upomínkové dary vedoucí delegací KVV ze Zlína, Prahy, Prostějova a všech klubů ze Slovenska. Záštitu převzala i kancelář prezidenta Slovenské republiky a ministerstvo obrany SR.

Slavnostní zahájení se proto konalo pod bojovou zástavou žilinského pluku, vlajek Slovenské a České republiky a praporu KVV Žilina. Hymny obou států hrála vojenská hudba, která na ukončení nástupu

veteránů všechny překvapila vlastní, pěknou úpravou veteránské hymny Duního stroje.

Památník Jozefa Gabčíka je impozantní, monumentální dílo, při jehož odhalení věčně promluvil kolega Tuček. To, že účastníci této akce mohli na příležitostných pohlednicích odeslat pozdravy ořezané i příležitostnou známku a poštovním razítkem potřhlo, jak velký význam této akci věnovaly státní orgány. Zbudování památníku podpořili finančně i členové KVV Žilina. Proto také náš prezident, kolega Řepka předal příspěvek 5.000,- Kč od výsadkových veteránů České republiky.

Večer při společném posezení došlo k mnoha přátelským setkáním, vzpomínání i pobavení účastníků. Přiznání bylo, že na programu večera se podíleli nejen profesionální umělci ale i někteří účastníci setkání. K dobré pohodě přispělo, že pořadatelé nešetřili na občerstvení dobrým vínem počínaje, dalšími nápoji podle přání, sladkým a slaným pečivem a druhou večerí konče. Těžko bylo se rozcházet.

Sobota 25. května byla věnována Memoriamu Jozefa Gabčíka. Byl to již sedmý

ročník přespolního běhu. Na start u rodného domku J. Gabčíka nastoupila stovka běžců v pěti kategoriích. Po absolvování 12 km byli vítáni na stadionu v žilinských kasárnách. V doprovodném programu na stadionu si na svoje přišli zvláště mladí účastníci. Sřelba ze vzduchovky, sjezd na vysuté lanovce, vystoupení záchranářů při vyprošťování řidiče z havarovaného auta s následnou přepravou na laně pod vrtulníkem, ukázka kynologů se svými čtyřnohými miláčky, koncertní vystoupení lidových souborů i mažorettek, bylo proloženo ukázkami z bojového výcviku příslušníků útvaru.

Dobšhajští závodníci byli vítáni bouřlivým potleskem diváků. Vítězové jednotlivých kategorií sklídili potlesk ještě jednou a to při přebírání několika tisícových cen, které pořadatelé získali od štědrých sponzorů.

Rozcházel jsem se po bohatém slavnostním obědě, kde náš pamětní medailí byl dekorován kolega Hanák z jehož podnětu začal být Gabčíkův memoriál organizován a 70-ti letý jubilant kolega Bučka. Ještě nyní jsme plní dojmů a přesvědčení o velkém významu takových setkání nás, kteří jsme mohli sloužit u jednotek, které byly, jsou a budou „Meče armády hrot“.

U 9. Chemické roty

Stihli jsme provést aktuální besedu dne 27. 2. 2002 v kasárnách s příslušníky 9. Chemické roty, kteří v polovině března odjížděli k plnění úkolů v oblasti chemického a radiačního zabezpečení v rámci NATO do Kuvajtu. Ujal se nás osobně velitel jednotky mjr. Gajdoš, který nám odborně za pomoci diaprojekce podrobně vysvětlil úkoly jednotky v místě nasazení, kde budou spolupracovat s obdobnými jednotkami USA a Německa. V besedě byla z naší strany spousta dotazů. Dozvěděli jsme se jak bude řešeno zdravotní zabezpečení našich vojáků, jejich materiální i společenské zajištění. Upřímně jsme jim popřáli úspěšné splnění úkolů a šťastný návrat.

Předseda MKVV Liberec kolega Vojtěch

KVV Prostějov – MDŽ

KVV Prostějov pojal netradičně oslavu MDŽ. Všem přihlášeným na tuto akci výbor daroval vstupenky na koncert zpěvačky Věry Martinové a po představení zorganizoval milé posezení u prostřeného stolu kavárny v Národním domě. Po blahopřání prezidenta kol. Řepky a předání kytiček karafiátů následovalo malé pohostění do kterého přispěl číselmi rudého moku i kol. Váňa a zorganizováním kolektivního zpívání kol. Papoušek za spoluúčasti kol. Bartka, Petrušky, Zapletal a nakonec všech zúčastněných. „Duní stroje vzduchem“ v kolektivním podání akci ukončilo.

MKVV Prešov

Napsal nám tajemník MKVV Prešov kol. Laco Platko. Předsedou jejich klubu je nyní Ivo Hořejší, šéfem revizní komise Vladimír Sejk. V klubu jejich organizováno padesát, včetně členů z Popradu a Košic. Odtud na jejich akce často přijíždí kol. Bělina, Glaubic (nejstarší člen - 80 let), Ján Ruč, Vl. Hála, J. Plánička, A. Človiečok aj. Mareš. Jinak nejaktivnějšími účastníky denní v klubu jsou kolegové Bodnarik, Březina, Král, Kýr, Maňák, Mašek, Mikoviny, Milas, Pčelar, Bažant, Šagát, Šperl, Studnička, Trochan, Vitališ.

MKVV Hradec Králové – pietní akt BARIUM

Kolegové z MKVV Hradec Králové se zúčastnili spolu s členy MKVV Chrudim pietní vzpomínky na paravýsadek „BARIUM“ ve Vysoké nad Labem. Akci organizovali společně s obecním úřadem, takže bylo přítomno asi osmdesát osob včetně senátora doktora Karla Bartáka a funkcionářů obce.

MDŽ VE ZLÍNĚ

Mezinárodní den žen a výsadkoví veteráni, jak to jde k sobě?

Zlínští výsadkoví veteráni zvedli stávilu své klubové činnosti tou nejlepším a nejhezčím akcí – oslavou Mezinárodního dne žen. Na tento den 8. března pozvali své manželky, družky a přítelkyně do prostor klubu důchodců, aby jim ústy předsedy A. Koláře poděkovali za soustavně prokazovanou trpělivost, shovívavost, toleranci, pomoc a podporu. K tomuto spontánnímu uznání (podložené bouřlivým, souhlasným potleskem) se připojili svým krátkým vystoupením také přítomní kol. Maděra a Řepka. Poté, za bohatě prostřenými stoly začala ta pravá upřímná, téměř v rodinném kruhu vedená zábava. Bavili se všichni a to velice spontánně. Ale nezůstalo jen u slov a povídaní. Živá hudba brzo vyprovokovala k tanci a zpěvu všechny přítomné, kterých bylo skoro neuvěřitelných 51, z toho 23 žen a 28 mužů. Všichni dávali vehementně naje-

vo, že si nějaký ten veteránský věk ani v nejmenším nepřipouští. Proto tancovali, zpívali, vzpomínali a vyprávěli do pozdních nočních hodin.

Sekundovali jim k tomu i hosté Ivan Lukášek, Josef Šenkeř s manželkou, Štefan Borovský a další. Je jistě chvála hodná ale i příkladná, že zlínští výsadkoví veteráni dávají Mezinárodními dny žen tu pravou podobu a význam až doposud mnohdy nedoceňovaný a rádobý zatracovaný. Ženy, družky, přítelkyně a kamarádky výsadkových veteránů si to v maximální míře zaslouží. Věřím, že v této krásné tradici budou i nadále pokračovat a že se i v dalších MKVV najdou následovníci.

Společného slavnostního posezení bylo využito k vyhlášení o udělení Zlatého odznaku KVV Františku Pospíškovi. Výbor KVV Prostějov jej udělil za naprosto bezkonkurenční zásluhy o počátek činnosti zlínských výsadkových veteránů, ale i za současnou angažovanost v této činnosti.

Kolega Řepka

KVV Liberec – 20. výročí setkání paragánů

V MKVV Liberec si v březnu připomněli 20. výročí setkání výsadkových veteránů, bývalých příslušníků 71. výs. praporu ČS parašutistů v Zákupích a Stráži pod Rálskem ročníků 1947-1948. Ve svých řadách mají totiž kol. Nojmana, Vlčka, Bednařika a zemřelého kolegu Hloušku, kteří byli spoluorganizátoři tohoto setkání.

V PRAZE SE HODNOTILO A VZPOMÍNALO

Z podnětu MKVV Praha, za účinné podpory MO Praha byl zorganizován seminář a pietní akt při příležitosti 60. výročí provedení atentátu na R.H. Akce se zúčastnilo 136, jmenovitě pozvaných hostů, včetně zahraničních delegací z Anglie, Polska, Ruska a Slovenska. Dne 17.6.2002 začalo setkání seminářem, který řídil kolega Kuba a hlavní referát, ve kterém objasnil celou podstatu problematiky atentátu, kolega Šolc. KVV Prostějov obdržel od náčelníka generálního štábu AČR Čestný

odznak AČR Přemysla Otakara II., krále železného a zlatého. Všichni jednotliví účastníci obdrželi pamětní medaile.

Pietního aktu v Reslově ulici, dne 18.6.2002, se se všemi delegacemi zúčastnil i prezident republiky Václav Havel, ministr obrany a předseda senátu. Všemi delegacemi byly položeny věnce k památníku tragicky zahynulých výsadkářů. Vlastní akt pokračoval ještě položením věnců u památníku výsadkářů a obětí odboje v Dejvicích.

Víte že ...

1. Dobrovolníci - výsadkáři z let 1948-49 svolávali srazy již v letech 1982 a dalších například do Liberce. O srazu v roce 1985 napsal kolega J. Sláma do zahraničních novin a jeho článek pod názvem „Sraz ostrých hochů v lesích Dolní Lomná u Jablůnkova“ byl uveřejněn v americkém večerníku BOSTON EXPRESS a indickém NATIONAL HERALD i s otištěním fotografie účastníků. Vedle kolegy Přemka Svozila a Josefa Hampla je na fotografii i dalších 15 tvrdých výsadkářů.

2. MKVV Zlín se na svém výročním posezení pochlubil plastickým znakem svého klubu. Na této akci byla bouřlivým potleskem přivítána Vlasta Rybínová, která po padesáti letech zavítala mezi své. Vždyť ona již v roce 1949 stála při zrodu „Sokolských parašutistů“ ve Zlíně. Předtím již v letech 1947-1948 začínala s výsadkovým výcvikem deseti žen. Ještě jedna zajímavost stojí za pozornost. Mají zde tak bohatou tombolu, že všechny losy vyhrávají.

3. Na návrh MKVV Plzeň schválil výbor KVV Prostějov udělení „Zlatého odznaku“ kol. Adolfu Štětkoví. V období zakládání výsadkových jednotek působil v různých velitelských funkcích, byl jedním z prvních, kteří skákali na prototypch padáků VJ-1. Nyní se aktivně zapojuje do činnosti MKVV Plzeň.

4. Nejstarším, u nás zaregistrovaným veteránem, je kolega Kňourek z MKVV Praha, narozený v roce 1916. V pořadí druhý je kolega Maděra, bydlící ve Velehradě, narozený 1917. Teprve další v pořadí jsou letošní osmdesátníci kol. Majirský, Dubný, Čerňák narozený v roce 1922. Proti kolegovi Kňourkovi tedy úplně mladší.

5. Kolega Mirek Vojtěch, předseda MKVV Liberec nám v březnu věnoval zveřejňovanou vzpomínku na „Setkání 2000“ v Prostějově. Ve dvanácti slokách popisuje krásné chvíle, které

jsme při tomto setkání prožili. Rozmnožený text zasíláme pouze do skupin MKVV a doporučujeme jej přečíst na některé společné akci.

6. Výbor KVV Prostějov v dubnu zhodnotil návrhy MKVV Praha a rozhodl udělit „Zlatý odznak KVV“ našim kolegům Vladimíru Mrázkovi a Miroslavu Juříčkovi. Oba jmenovaní mnoho let sloužili na různých velitelských a štábních funkcích u výsadkového vojska a byli aktivními výsadkáři. V současné době se podílejí na činnosti našeho veteránsko-výsadkového hnutí.

7. Stojí za pozornost, že jsou mezi námi veterány ještě někteří, například zdatní. Patří mezi ně kolega Petruška, který se zúčastnil Hanáckého šlápcuku. Vzdálenost padesáti km absolvoval v dobrém tempu a v pohodě došel do cíle společně s mnohem mladšími účastníky.

8. KVV Chrudim spolu s VÚ 1837 pořádají setkání výsadkových veteránů při příležitosti 55. výročí založení výsadkového vojska, 15. výročí znovuzaložení 71. výs. praporu a 60. výročí atentátu na ŘP a to ve dnech 13. -15. 9. tohoto roku. Den 13. 9. je poštán na evidenci účastníků v odpoledních hodinách a od 19. 30 hodin na společenský večer. Dne 14. 9. od 9. 00 hodin bude zahájen výsadkových dnů slavnostním nástupem 43. výsadkového praporu další akce budou pokračovat do 19. 00 hodin a večer posezením s hudbou a tancem. Dne 15. 9. se počítá s odjezdem účastníků. Pokud chcete získat podrobnější informace napište si o ně na adresu: Klub chrudimských výsadkářů, Na Rozhledně 53701 Chrudim nebo telefonicky na Ing. Z. Koláře, tel. 040/6248432 nebo 0606585267.

9. Organizační výbor ASD PARA Prostějov připravuje pietní vzpomínky na své tragicky zahynulé příslušníky na den 30. výročí této události to je 21. 9. 2002, ve svém areálu v Prostějově. Individuelně pozvaní hosté, jmenovitě rodinní příslušníci zahynulých, bývalí příslušníci ASD a oficiální orgány se zúčastní programu od 10. 00 hodin do 13. 00 hodin.

Ohlasy

Na článek v „Z“ číslo 25 „Truhlivá událost“ reagoval kolega Šlambor.

Když jsem na sklonku historického roku 1968 do Dukly narukoval splnil se mi neskutečný klukovský sen - ti, kteří již tehdy patřili ke špičce sportovního parašutismu doma i v zahraničí, k nimž jsem vzhlížel s posvátnou úctou se mávnutím kouzelného proutku stali mými kolegy a později i přáteli v aréně nesmílovaně řízené svérázným velitelem Standou Blažejem, člověkem navenek přísne vyhlížejícím, ale uvnitř s velkým srdcem. Když mi Jarda Jehlička poprvé podal ruku, nedokázal jsem ani pořádně vykotkat své jméno. S kluky sportovci to bylo jednodušší. Stačilo pár fotbálků a nebylo co řešit. Mimochodem je až s podivem kolik bylo v elitním paratýmu vynikajících fotbalistů. Po pravdě řečeno, nebyla ona doba jen selankou, či procházkou růžovým sadem. Spíš naopak. Nejednou jsem si položil otázku jestli to vůbec vydržím a zvládnu. Jisté je to, že jsme tehdy všichni dýchali a žili pro onen fascinující fenomén zvaný parašutismus. Měli jsme i zcela konkrétní vzor - nepoznal jsem v životě většího fanatika parašutismu, než byl legendární chrudimský patriot „Jehla“. Dukla byla začátkem osmdesátých let na vrcholu svých sil, když přišlo ono osudné 21. září 1972 a s ním katastrofa, která si vyžádala tu nejkrutější daň - životy velitelů, sportovců i letce. Jedna z největších sportovních tragedií zůstane již navždy černou stránkou historie sportu našich zemí. Paradoxně však i nesmazatelným připomenutím všeho skvělého, co ona prostějovská parta dukláků pro sport, armádu i naši zemi udělala. Těší mě, že ani těch dlouhých, předlouhých třicet let nedokázalo v našich srdcích vymazat vzpomínku na ty, jejichž jména jsou zvěčněna zlatým písmem na pamětní desce žulového monolitu na pietním místě před budovou jejich následovníků.

Byl jsem jeden z nich

Na podzim v roce 1967 jsem narukoval do základní vojenské služby k 65. výsadkovému praporu v Prostějově. Po skončení základní vojenské služby jsem se stal členem ASD DUKLA. Výborná parta a tvrdá, ale kvalitní příprava přinášela stále větší úspěchy Dukly nejen na domácím, ale i na mezinárodním nebi. Stále větší počet příslušníků Dukly se prosazoval i do reprezentačního družstva Československa. Vrcholem toho

pokračování na str. 4

pokračování ze str. 3

všeho byl rok 1972. Na Mistrovství světa ve státě OKLAHOMA - USA se kromě trenéra Jaroslava Jehličky nominovali do družstva hned čtyři příslušníci Dukly z pěti. Byli to: Václav Kumbár, Josef Pospíchal, Bedřich Chudoba a Luboš Majer. Z těchto závodů přivezli borci Dukly dvakrát bronz ze soutěže družstev, Josef Pospíchal bronz a stříbro v soutěži jednotlivců a Luboš Majer dokonce titul Mistr světa v přesnosti přistání jednotlivců. Mladé naděje Dukly Ivan Hoššo, Jaroslav Šlambor, Jaroslav Svoboda a František Sležuk na mezinárodních závodech ve výsadkovém víceboji v Maďarsku vyhrály skupinový seskok na přesnost přistání a celkově skončily na druhém místě. K úspěšnému završení roku chyběl jen výborný výsledek z MSA v Bulharsku. Závody začaly úspěšně. Ve skupinovém seskoku družstvo ve složení Kumbár, Pospíchal, Chudoba, Majer a Hoššo získalo stříbrné medaile. V soutěži jednotlivců na přesnost přistání získal zlato Oldřich Varmuža. Po dni odpočinku jsme měli další den pokračovat v soutěži. Ráno 21. Zář 1972, cestou na letiště se stalo něco co nikdo nečekal ani v nejčernějším snu. Z mlhy, na nechráněném přejezdu, se vyřítil rychlík, který ukončil necelých deset roků velice úspěšné historie ASD Dukly Prostějov. Po několika nešťastných vteřinách zůstali z celého kolektivu jen těžce zraněný Bedřich Chudoba a lehce zraněný Ivan Hoššo.

S úctou a věčnou vzpomínkou připomenu jejich jména: vedoucí výpravy Miloš Krška, starší trenér Stanislav Blažej, trenér Jaroslav Jehlička, závodníci Václav Kumbár, Josef Pospíchal, Oldřich Varmuža, Luboš Majer, Jaroslav Svoboda, František Sležuk. Dále pilot Jaroslav Havránek a člen delegace Jiří Stárek. Tak úspěšně rozběhnutý rok se stal nejsmutnějším rokem mladé historie ASD Dukla Prostějov.

Již bylo o nich napsáno hodně, ale chtěl bych na každého alespoň několika větami vzpomenout, jak jsem je poznal já. Byli to lidé, od kterých jsem si do dalšího života vzal hodně a proto na ně nemohu nikdy zapomenout. Velitel a starší trenér Stanislav Blažej byl velmi přísný, tvrdý, ale spravedlivý. Z jeho náročné přípravy čerpám dodnes. Paršutisticky „Bůh“ Jaroslav Jehlička, se kterým jsem tři roky bydlel na svobodárně, mě nejvíce zaujal tím jak to vypadá, když se sportu oddá celý člověk a dá mu vše. Vašek Kumbár, velký rybář, kutil a fotograf mne naučil, jak spojit sport a koníčky dohromady. Od něho

jsem získal první zkušenosti při seskocích s kamerou. Josef Pospíchal, velký estét a milovník dobré knihy mně ukázal, že ne jen tělo, ale i mysl musí být systematicky připravována k životu. Olda Varmuža, mimo jiné vynikající fotbalista, od toho jsem se přiučil jak spojit profesionální sport se sportovním koníčkem a dělat oboje naplno. Luboš Majer, se kterým nás nejvíce spojovalo společné fandění Slovanu Bratislava mi ukázal, jak ve skutečnosti vypadá kluk s talentem od boha. Na co sáhnul, to mu šlo, asi proto že pocházel z hor. Mladíci Jaroslav Svoboda a František Sležuk stačili za tuto krátkou dobu jenom naznačit, co by v nich mohlo být. Při vzpomínce na všechny je mi ještě dnes velice smutno. Říká se, že čas zahojí všechny rány. Tato však byla tak veliká, že se nezahojí nikdy.

Ivan Hoššo

Znovu 72. výsadkový prapor Košice

Po přečtení článku kol. Papouška ve „Z“ č. 24 mne napadlo ozvat se ze vzdáleného Prešova. S hrdostí se hlásím k příslušnosti k tomuto praporu. Tam jsem narukoval v roce 1953 a po absolvování BVŠ prožil nezapomenutelné týdny a měsíce u roty důstojníka Bulvase. Vzpomínám na něj jako na jednoho z vynikajících velitelů. On mně pomohl formovat moji osobu pro další výsadkářský život. Před nástupem k útvaru jsem již v civilu absolvoval 23 seskoků a byl instruktorem výsadkového výcviku. Lehce jsem proto zvládal tvrdý výcvik v BVŠ i u mateřského útvaru. V našem kolektivu jsme úspěšně zvládli řadu cvičení s bojovými seskoky, například v Novačanoch 16. 7. 1954, Brezně 22. 8. 1954, Popradě 16. 9. 1955, Havlíčkově Borově 9. 10. 1955.

Po návratu do civilu jsem začal ve Svazarmu Prešov pracovat jako výsadkový instruktor. Umožňoval jsem tam seskoky vojákům z povolání. Vzpomínám na jména Hrejsemnou, Vacek, Ozábal, Heral, Smolík, Trebatický, Kumbár, Mláček, Zdeněk, Hunáček, Janáček, Malý. Sám jsem prováděl seskoky volným pádem a v roce 1960 jsem získal titul mistr sportu. V roce 1961 jsme s kol. Olenočinem a Rydzykem ustanovili v Popradě světový rekord v přesnosti přistání. V roce 1961 jsem potom obdržel titul „Zasloužilý mistr sportu“. Dále jsem se podílel na výchově mladých sportovních výsadkářů a k titulu mistrů světa jsem například dovedl své svěřenkyně Stančíkovou a Krajiňákovou. Poslední seskok jsem provedl v roce 1989 v Prešově. Byl to můj 1758 seskok.

tajemník KVV Prešov Laco Platko

Padák PD-47

Kolega J. Foršt, který aktivně sloužil třicetpět let a odcházel do důchodu jako velitel 4. RHPz upozornil na neúplnou informaci o padáku PD 47, kterou jsme přetiskli z periodika Veterán v našem „Z“ č. 24. Proto doplňujeme: Nejmenší přípustná výška otevření padáku PD 47 při seskocích z letounu s okamžitým ručním otevřením padáku, při nejmenší rychlosti 100 km/hod. byla 300 metrů. Padák zaručoval použití poloautomatických zařízení otevírání, zabránění samovolnému otevření, rychlou ztrátu výšky při skluzu.

Vzpomínky na J. Černotu

Ze vzpomínek kol. M Vojtěcha na kol. Černotu jsme vybrali tyto příhody.

S kpt. Černotou jsem se blíže seznámil již v roce 1947, když jsem s ním jel do muničáku v Terezně „fasovat“ munici. Tenkrát mi vyrazilo dech a zježily se mi vlasy, když jsem uviděl, jak v kabině vozidla, plně naloženého náložkami, rozbuškami, granáty a municí rozebírá granát, aby zjistil jeho princip.

Již když jsem v roce 1948 přebíral funkci ve Stráži pod Rálskem, kde byl kpt. Černota velitelem, jsem věděl o jeho svérázném způsobu prověřování postřehu těch, kteří s ním přišli do styku. Třeba při přátelském pohovoru, kdy to člověk nejméně čekal, hřbetem ruky zasadil krátký uder na solar. To dokázalo vyrazit dech skoro každému. Proto jsem si opatřil šikovné prkénko, které jsem si dával pod uniformu vždycky, když jsem šel k němu na nějaké jednání. Tak se stalo, že mě „přátelsky cvaknul“ a přitom zasýčel, jak ho ruka zabolela. Hned nato však použil několik chvatů, po kterých jsem vyletěl zavřenými dveřmi. To nezměnilo nic na tom, že jsme zůstali přáteli až dokonce jeho života.

Poděkování za přání k Velikonocím

Všem našim členům přeji zas, ten krásný pomlázkový čas. Vy páni kluci, vy se máte, zas ženám faldy našleháte. Pak panný, dívky, ženy Vám dají vejce malovaný.

Tímto přáním reagovala kol. L. Tabareli na naše blahopřání ve „Z“ č. 25 k velikonočním svátkům.

Naše poděkování patří všem, kteří nám, pro vás všechny, zaslali přání vesele prožitých velikonočních svátků. Jmenovitě těm, jejichž přání dostala redakční rada, konkrétně kolegům Králíkovi, Štásnému, Požárovi, Jelínkovi, Pospíškovi, Kouteckému a kol. Váňové.

NAVŽDY NÁS OPUSTILI

Počátkem dubna jsme se rozloučili s naší kol. Helenkou Filoušovou. Po přemístění VÚ 1855 do Prostějova pracovala u tohoto útvaru na spisovně. Většina příslušníků VÚ 8280 ji však znala jako převážně usměvavou a vždy ochotnou knihovnici. Pravidelně se zúčastňovala akcí našeho klubu, vždy připravená pomoci v organizování jakékoliv akce. Budeme vzpomínat.

Asi jen ti nejstarší z nás si dokáží představit kolegu Radoslava Ženčicu, štábního pracovníka výsadkového vojska. Ten brněnskou skupinu výsadkových veteránů navždy opustil v době odchodu letošního jara. Věnujte mu tichou vzpomínku.

Vzhledem k těžkému onemocnění se setkání veteránů v Žilině již nemohl zúčastnit náš kolega Štefan Leško. Zemřel 26. května 2002 ve svých nedožitých osmdesátinách. Byl jedním z prvních našich členů ze Slovenska. Až do roku 2000 se pravidelně účastnil všech našich větších akcí. Vždy jsme ho mezi sebou rádi vítali, protože byl známý ze svého dlouholetého působení u našich výsadkových útvarů.

OMLUVA

Vážení kolegové, redakční rada našeho Zpravodaje pověřila kol. Papouška, aby některé z vás požádal o napsání vzpomínky z dílčích etap vašeho působení u výsadkových jednotek. Jsme rádi, že tato výzva měla u vás kladný ohlas. Vaše příspěvky budeme zpracovávat do několika příštích čísel Zpravodaje tak, aby se postihly nejen jednotlivé útvary a jednotky, ale i zavzpomínalo na jednotlivá období jejich života. Vzhledem k prostorovému omezení našeho „Z“ budeme muset vybrat spíše konkrétní události se jmény aktérů, než osobní pocity pisatelů. Víme, že to bude mnohdy na škodu poetičnosti některých příběhů, ale vede nás snaha zavzpomínat právě na co nejvíce konkrétních situacích, ve kterých se asi mnozí poznáte.

Omlouvám se proto všem, kteří nám dosud příspěvky poslali i příštím pisatelům, že budeme vaše dílka upravovat a také zkracovat. Budeme je ale postupně zveřejňovat. Všem vám děkujeme.

redakční rada

BYL JSEM U ZRODU VÝSAVKOVÝCH JEDNOTEK

V roce 1995 zavzpomínal na své výsadkové začátky kol. I. Kutín.

Na podzim roku 1947 jsem zastával funkci velitele spojovací čety a spojovacího důstojníka 20. pěšího pluku v Prešově. Když jsem se na jaře r. 1948 dozvěděl, že v severních Čechách v Zákupích a ve Stráži pod Ralskem jsou budovány výsadkové jednotky, podal jsem si žádost o přemístění. Přesto, že jsem v té době byl pověřen funkcí velitele roty ve spojovací poddůstojnické škole VO-4, bylo mé žádosti v krátké době vyhověno. Dne 15. 4. 1948 jsem byl ustanoven do funkce velitele spojovací čety a spojovacího důstojníka 71. výsadkového praporu v Zákupích. Výsadkáře ze mne udělalo až absolvování dvouměsíčního přeškolovacího kurzu ve Stráži pod Ralskem.

Na zahájení přeškolovacího kurzu nelze zapomenout. Po nástupu si nás vzal na povel Rosta Běhalák a udělal s námi kondiční běh na vrchol Ralska. Vzpomínám si, že mnozí z nás se tam ztěžili dopláztli a zejména kuřáci, mezi které jsem v té době patřil i já, měli plíce jako v ohni. Později jsme si na kondiční běhy zvykli a kdybychom po budíčku neuběhli 5 - 10 km, tak by nám snad ani snídane nechtunala. Nezapomenutelná byla rovněž zkouška naší zdatnosti a vytrvalosti. V průběhu čtyř dnů jsme s plnou polní absolvovali trať Ralsko - Ještěd - Sněžka a zpět, což představovalo více jak 200 km. Denně jsme ušli padesát i více km. Vzpomínám, že při každé zastávce jsem si ovazoval prsty na nohou, které jsem měl oděné od bot. Boty po ránu v rose rozmokly a když začalo pálit slunce, tak se seschly. Rovněž chodidla jsem měl samý puchýř. Když jsem při sestupu ze Sněžky skákal z kamene na kámen, tak puchýře popraskaly a pak to bylo již dobré.

U 71. výsadkového praporu jsem nejčastěji zajišťoval spojení při soupeřských cvičeních 1. a 2. výsadkové roty. Jejich velitelé Mansfeld a Štěrka neustále soupeřili o prvenství v praporu. Musím konstatovat, že oba velitelé i obě roty byly výtečné. Kromě velitele 71. vppr mjr. Taláška a jeho zástupce Švahuly mně utkvěli v paměti z tohoto období jména: Šnobl, Hons, Procházka, Melichárek, Tabák, Hlaváček, Sendulský, Hruška, otec a syn Pecinové.

Po absolvování vojenské akademie v Praze jsem zastával funkci náčelníka operačního ood. MNO velitelství výs. vojska. Potom jsem byl ustanoven do funkce náčelníka štábu nově vzniklé výsadkové brigády. Zde jsem plnil úkoly osm let a „sloužil“ třem velitelům výsadkové brigády: pplk. Bunzákovi, mjr. Falubovi, pplk. Mansfeldovi. Rád vzpomínám na důstojníky mého štábu i týlu, kteří mi byli nápomocní při plnění nelehkých úkolů. Byli to zejména: Koutecký, Hron, Ženčica, Šindler, Rezler, Satek, Kupec, Klust, Krška, Křivan, Morávek, Cap, Opletal, Blažej, Steklý, Sklenka, Falt, Kučera, Borovský. Nemohu nezapomenout rovněž na jména tehdejších velitelů útvarů a jejich náčelníků štábu: Křourka, Lažanského, Rusnaka, Lehkého, Tisovského, Opluštla, Bláhu, Jirouška, Jirase a Macha. Vzpomněl jsem si na několik desítek jmen, každé jméno by zasluhovalo alespoň několik vět k charakteristice jeho osobnosti, což ale v krátkém příspěvku není možné. Musím však konstatovat, že převážnou většinu tehdejších výsadkářů, zejména vojínů, poddůstojníků a nižších důstojníků jsem ani neznal, přesto i jim patří moje vzpomínka a dík za to, že výsadkové vojsko bylo v té době „Meče armády hrot“

kolega Ivan Putin

VZPOMÍNKA NA SESKOK BEZ PADÁKU

Náš příznivec JUDr Z. Horák nám napsal:

Když moji dva vnuci se v létě vrátili ze čtrnácti denního pobytu v Tunisu, hned se mně přijeli pochlubit čerstvými fotografiemi, kterými dokumentovali své nejfantastičtější zážitky. Ve dvoj závěsu, jeden s matkou a druhý s otcem totiž absolvovali let na padáku nad mořem ve vleku za motorovým člunem, se startem a přistáním na pláži. Po nadšeném vyličením tohoto zážitku přirozeně padla otázka: „A dědo, když jsi kdysi létal na větroních, také jsi skákal padákem?“ Úžasem otevřeli oči, když jsem jim odpověděl: „Ano, skákal, ale bez padáku.“ Téměř současně vyhrkli: „Ale to by jsi se přece zabil!“ Tak jsem jim vysvětlil, že jsem skutečně v roce 1947 v Praze na veletržním výstavišti v Holešovicích skákal bez padáku asi z dvaceti až dvacetipěti metrové výcvikové padákové věže, která tam byla postavena jako náborová atrakce. Zájemci o seskok byli na věži dvěma odborníky zakurtováni. Kurty byly na hřbetě zajištěny pevným ocelovým lankem, které vedlo přes kladku umístěnou nad skákajícím na důmyslné brzdící zařízení. Odvážlivci, mezi nimiž jsem byl i já, seskočili z odrazového můstku nohama dolů. Nebyl to přímo volný pád, i když účastníkům to tak připadalo. Brzdící zařízení notně zpomalilo pád, takže jste měli dojem, že klesáte jako s otevřeným padákem. Také doskok do pískoviště byl jemný, takže dopadající se jen mírně pokrčil v kolenu a zůstal stát. Napětí v obličejí povolilo a každý sklídil od okolo stojících obdivovatelů nadšený potlesk. Poprvé jsem to ani nemohl pořádně zažít, nějak moc rychle jsem byl dole! Tak jsem si to hned zopakoval a teprve potom jsem si to vychutnal. Nebyť mých odvážných vnuků, tak jsem si na tento zážitek ani nevzpomněl.

ROK 1947 V ZÁKUPECH

K výsadkovému vojsku jsem nastoupil v roce 1947 po výzvě zveřejněné v tehdejší Věstníku MNO, dobrovolně na vlastní žádost. V té době jsem sloužil v hodnosti děle sloužičího četaře. Po příjezdu do Zákup u České Lípy jsem zjistil, že se vlastně teprve zakládá první výsadkový útvar. Poměry, do kterých jsem přišel, jsem byl víc než zklamán. Velmi stručně: ubytování za městem v polorozpadlém zámečku, řada oken vybitých, opadaná omítka a všude hrozný nepořádek. Tak se nás tam do rána druhého dne sešla asi necelá stovka. Ráno po běžné vojenské snídani (černá káva „melta“ a kus chleba) byl ohlášen nástup a do oběda jsme dostali čas na vlastní ubytování dle možností. A tak jsme začali - uklidit přidělenou místnost, po přivezení fůry slámy a železných postelí nacpat slamníky, upravit místnosti a další maličkosti a byl oběd. Vařené kroupy s rozmíchanými masovými konzervami tzv. krupeto, které jsme konzumovali z vojenských česů, různé usazení před kuchyní. Po obědě znovu nástup, tentokrát s chlebníky a samopaly (německé plecháče). Všichni jsme očekávali, že se asi bude „fasovat“ speciální výsadkářská výstroj a výzbroj, ale místo toho před nás předstoupil nadporučík a pronesl asi toto: „Doktoři řekají, že jste zdraví a tak si vás vyzkoušíme“. Potom šel na konec řady k tomu nejmenšímu, vzal si na záda jeho samopal a chlebník a zavelel „Poklusem klus!“. A utkali jsme. Nevím jak dlouho, jak daleko, všim jen, že jsem vysílením padal do vysokého borůvků a znovu vstával a umíňoval si, že při dalším pádu zůstanu ležet a již se ani nehnu. Znovu jsem ale vstával, přičemž mě držela při životě jen myšlenka, že ten nadporučík je také jen člověk a že bude muset co nevidět padnout. On však nepadl a když viděl, že nás zůstává ležet čím dál víc zavelel: „Pochodem vchod“ a dále jsme šli asi třista metrů krokem načež následoval opět poklus až do kasáren. Po nástupu na kasárenském dvoře nás tam stály jen trosky. Nadporučík to komentoval slovy: „Vydřeli jste, zvyknete si“. No a potom to bylo denně pořád stejné někdy i horší, nejdříve výcvik, po něm budování překážkových drah, ale slova „zvyknete si“ se pomalu naplňovala. Když byl prapor doplněn na dvě výsadkové roty, rotu těžkých zbraní a i vybavení se zlepšilo, to jsem již zastával funkci účetního u roty těžkých zbraní. Tak vzpomínám na počátky mé služby u výsadkových jednotek v Zákupích.

kolega Čampa

Vzpomínky na službu u 72. výsadkového praporu

Kolega Josef Požár ve svém mnohostranném příspěvku vzpomíná na absolvování přeskolováků ve Stráži pod Rálskem, krátký pobyt ve velitelské funkci v Zákupích a Stráži pod R. podrobně líčí svoji činnost u 72. vppr v Košicích, kde byl 17. 9. 1952 ustanoven velitelem 2. výs. roty. My s ním tentokrát vzpomínáme na jednu epizodu.

V roce 1953, při armádní spartakiádě byl závod všestrannosti čet. V předkole, v rámci výsadkové brigády, zvítězila četa nadporučíka Zelenky od mé roty a tak byla vyslána reprezentovat výs. vojsko v této soutěži. Byl to nejtěžší závod na spartakiádě. Na startu se sešlo 17 čet - vítězů od svazků z celé armády. Čety závodily na překážkové dráze, ve cvičení na nářadí, v provádění ranního cvičení a ve dvacetikilometrovém pochodu. Jeho trasu dostal velitel zakreslenou na mapě až těsně před startem. Během pochodu četa překonávala mnoho překážek a v jeho závěru plnila úkol v ostré střelbě.

Četa dokázala, že se připravila dobře. To, že dostávala zabrat při výcviku ode mne i od velitele čety a při tělesné přípravě od Ládi Opletala se vyplatilo. Četa totiž zvítězila s velkým bodovým náskokem a stala se armádním přeborníkem v závodě všestrannosti čet.

POSÁDKOVÁ HUDBA

V roce 1952, jako součást výsadkového svazku v Prešově, byla založena posádková hudba. Kádr hudby tvořili vojáci z povolání, absolventi Vojenské hudební školy Víta Nejedlého doplnění vojáky základní školy, ve většině případů hudebními samouky. Kapelník Jan Holoubek a dirigent Bohumil Křížek se starali o vysokou úroveň tohoto tělesa. V letech 1953-60 byli příslušníky hudby vojáci z povolání Málek, Grejták, Polakovič, Richter, Dotko, Hyža, Kadlec, Žilka, Henneberg, Benčuriak, Dolinský, Borek, Gubiš, Vlasako, Funtál, Březina, Vágner, Farkaš, Beňo, Hradil, Kopunec, Petřík, Krejčí, Sísleš, Chlup, Baláž, Hajdun.

Po ustanovení Jana Holoubka do funkce kapelníka se krok za krokem, z ryze vojenské kapely stávalo umělecké těleso. Tato hudba se zapojila do kulturní revoluce na východním Slovensku. Provedla bezpočet koncertů nejen pro vojáky, ale i výchovných koncertů pro školní mládež v celém prešovském kraji. Muzikálnosti orchestru a jeho uměleckých výkonů si povšiml i režisér hudebního vysílání ěs. rozhlasu Košice a tak pro tento rozhlas pravidelně natáčela hudební snímky.

Členové kapely byli nejen hudebníky, ale i výkonnými výsadkáři. Pravidelně plnili plán seskoků, i když v některých případech to bylo s určitými potížemi, o čemž svědčí následující příhoda.

Je třeba připomenout, že v dalším roce toto vítězství četa zopakovala pod vedením velitele čety Jardy Tomáška i přesto, že snahou mnohých rozhodčích bylo, aby se vítězem stala četa tankistů, vybraná od celé armády.

Kolega Požár dále píše: „Já jsem tenkrát reprezentoval výsadkovou brigádu v soutěži pětiboje důstojníků ČSLA. Tato soutěž jsem po urputném boji vyhrál. Tehdy se soutěžilo v plavání na 200 metrů, v hodů granátem, šermu bodákem, běhu na 3 kilometry v terénu a ve střelbě z pistole na mizivé figury. Tato střelba se ukázala jako má nejsilnější disciplína.

Vzpomínám na krásné pocity, když jsem se já i moje četa vrátili k rotě na soustředění do VVP Vihorlat. Příslušníci roty nejlépe ocenili naše vítězství a připravili nám opravdu radostné uvítání s vojenským pochoštěním.

Velitelem brigády, důstojníkem Mansfeldem jsem byl za odměnu vyslán na recepci MNO do Černínského paláce, kterou organizoval MNO Čepička“.

Poznámka redakce - příště o rotních taktických cvičeních, lyžařském výcviku a ještě o něčem navíc.

Trombonista Anton Petrik, urostlý - to hraje svoji roli - přišel ze školy (VHŠ VN) k výsadkové hudbě dobrovolně, protože od Prešova pocházel. Absolvoval základní výsadkový výcvik a všechno se zdálo být v pohodě. Když se ale šlo na první seznamovací seskok z balonu, tak se Tonda nahoře rozhodl jinak. Všichni vyskočili, ale jeho stáhli dolů. Následovalo přesvědčování i zdravé hecování, po němž následoval vždy nástup do koše, balon nahoru, očekávání a zase nic. Když to mělo již několikrát pokračování nabídl se vysazovač Arnošt Kohút, že s ním vystoupá sólo a zajistí jeho vyskočení. Stalo se. Petrik a Kohút nastoupili do koše, balon vystoupal, chvíli se koš kymácel a najednou otevřený padák. Všichni na zemi jásalí, že se to povedlo, ale zmrzlil nás Pepa Hron z navijáku: „Muzikanti nejásejte, to je náš Arnošt“.

Někdy bylo i veselo. Kapelník Holoubek po svém ustanovení do funkce, nastolil pevný režim a kázeň. Než se mu to povedlo, tak se stalo, že klarinetista Dotko přišel jednou do zaměstnání v červenných, dřevných ponožkách. Kapelník jej „seřval“ a poslal přestrojit. Protože Dotko doma žádné zelené ponožky (i když se normálně fasovaly) neměl, protože v nich chodila celá jeho početná rodina, vyřešil problém tak, že si natřel nohy nad kotníky barvou khaki, kterou někde v kasárnách sehnal. Když se to provalilo slzeli jsme smíchy.

kolega Málek

ČETAŘ ZÁKLADNÍ SLUŽBY VZPOMÍNÁ

Kolega Jiří Kudrna ze Svatky absolvoval BVŠ v Košicích v četě důstojníka Pisky. Z tohoto období nám popsal významnou příhodu, které byl svědkem.

V červenci 1954 se na košickém letišti příslušníci školy připravovali na noční seskok. Jako první výsadka k vysazovači, rotnému Balážovi, nastoupili nadporučík Jiroušek a jeden důstojník. Pozorovali jsme balon jak dostoupal do stanovené výšky, když tu se nad ním objevila ohnivá skvrna. Došlo ke vznícení unikajícího vodíku, snad statickou elektřinou a to při bezmračné obloze. Oba důstojníci vyskakují. Když již balon začal klesat vyskočil i výsadkový průvodce. Krátce na to se balon zřítíl. Bylo po seskocích.

Po absolvování BVŠ se J. Kudrna vrátil

k 71 vpr a to k třetí rotě, jejímž velitelem byl opět ustanoven důstojník Piska. Z tohoto období je jeho druhá příhoda.

V červenci 1955 jsme se připravovali na praporeční cvičení na soustředění u osady Ruská Nová Ves. Doskoková plocha byla vybrána u osady Štrba v podhůří Tater. Při přípravě k seskoku jsme byli upozorněni na to, že doskoková plocha je krátká. Startovali jsme z letiště v Prešově. V naší výsadce jsem byl poslední s úkolem trochu výsadku tlačit, abychom všichni včas, ještě nad doskokovou plochou letoun opustili. Stalo se však to, že plně naložený zásobník, který jsem měl vysadit jako první, se výsadkovému průvodci trochu vzpříčil a než jej vyhodil došlo k opožděnému opouštění letounu celou výsadkou. Po kontrole vrchlíku vi-

dím, že ostatní výsadky jsou dost daleko od nás a pod námi podtatranská krajina, seníky, výmoly, rokle, lesíky osamocené stromy a jakési chaty. Zem se rychle blížila. Podávalo se mi padák řídit tak, že jsem jen o kousek minul jednu chatku a přistál na malém hřištičku, kde byli pionýři. Ti všichni mne obklopili, ale mluvili pouze maďarsky. Nakonec to dobře dopadlo. Brzy jsem našel desátníka Vrátu Kunu a postupně jsme se shromáždili celá výsadka. Došlo jen k jednomu výronu kotníku a tak během noci i se zraněným výsadkářem jsme se zadřadili do sestavy praporu.

Co dodat. Kolega Kudrna stále udržuje kamarádské styky s kolegou Piskou. Rád se účastní našich větších setkání a vzpomíná například na to, jak v roce 1989 v Chrudimi se sešel s naším velitelem kolegou Mansfeldem.

VÝSADKOVÉ PRŮZKUMNÉ ROTY

V červenci 1965 byly od 7. vp v Holešově vyčleněny předurčené výsadkové průzkumné rotý k armádám. Pátá rota - velitel důstojník Stachovský - odešla do Luštěnic k I. výsadkovému výcvikovému středisku, kde velel důstojník Jiroušek a šestá rota, které původně v Holešově velel důstojník Vida, odešla do Chrudimi ke čtvrtému výsadkovému výcvikovému středisku, které řídil důstojník Gallát. Jejich posláním bylo plnit úkoly hloubkového průzkumu ve prospěch armád. Tyto rotý od jejich osamostatnění působily v uvedených posádkách až do jejich zpětného včlenění do sestavy 22. vp v roce 1969 v Prostějově.

Závěr šedesátých a počátek sedmdesátých let byl obdobím vyvrcholení kvalitního organizačního zabezpečení

samostatných jednotek s odpovídajícím materiálním vybavením dané doby. To se kladně promítalo do úspěšného plnění všech úkolů bojové přípravy. Ve velení rot se postupně vystřídali důstojníci Remza, Bukáček, Pulman, Maňásek, Stolár, Lang, Čejka, Porostovský a další. Významně ve výchově vojáků rovněž působili mladí velitelé čet, odborní náčelníci jako například důst. Solmoši, Švirec, Buda, Pilný, Kovařík, a praporčíci Klementa, Kropáček, Tabarrelí, Mourek, Jahn a další. Ve výcviku a výchově příslušníků rot se kladně projevovала úzká spolupráce s občanskou veřejností a zvláště s mládežnickými organizacemi. Součinnost se základní školou v Náchodě s umožněním využít kvalitní výcvikové základny dětského tá-

bora na Kamenci v Orlických horách byla oboustranně prospěšná. V almanachu náhodské základní školy se mimo jiné píše: v roce 1965-66 jsme začali spolupracovat s vojenskými výsadkáři z Chrudimi. Velitelem byl důstojník Remza. Vojáci jezdili na zimní pobyt a výcvik do Kamence, v létě pomáhali našemu táboru. Později se tito výsadkáři přestěhovali do Prostějova, ale spolupráce dále pokračovala, ba co více - rozšířila se. Legendárními se staly například bojové a brané hry, převážně organizované důstojníkem Langem. S pomocí výsadkářů došlo na Kamenci k přebudování objektů, vystavění sauny, lyžařského vleku atd. Náhodští školáci skoro každý rok navštěvovali výsadkáře v Prostějově, kde se jim tito vždy po celý den vzorně věnovali.

kolega Janků

JAK TO ZAČALO

Psal se rok 1960 kdy došlo k dislokaci výsadkových jednotek z Prešova do Prostějova. Po přesunu jsem byl odvelen do Luštěnic, kde se zakládalo I. arm. výs. výcvik. středisko. Spolu se mnou ještě další výsadkáři například důstojník Kříčka, Baloun, Jiroušek, Vanžura, Popelář, Ryboš a další.

V Luštěnicích pro rotu nebylo připraveno vůbec nic. Jen dřevěné baráky a pár zděných budov. Musela se budovat překážková dráha, výsadkové aparáty, balírna padáků z tankových garáží, sušárna padáků, sklady a vše co bylo zapotřebí pro výcvik a chod výsadkového střediska. Na podzim r. 1960 se začalo

s výcvikem dvou motostřeleckých praporů. Jeden byl ze Štrby a druhý z Karlových Varů. Mimo toho byla v organizaci poddůstojnická škola pro tyto prapory a další velitelské jednotky. Největší problém byl v tom, že bylo nutné provést přeškolení a přecvičení důstojníků a praporčíků, kteří byli do střediska převeleni, ale neměli žádný výsadkový výcvik. U některých se to povedlo, ale u části zvláště pro vyšší věkový průměr, váhu a zdravotní stav ne. V roce 1960-61 byla u střediska dislokována četa vietnamských vojáků s úkolem přecvičit je na výsadkáře. Četu měl na starosti důstojník Chovanec a výsadkovým instruktorem byl Karel Plzák. Tato četa vietnamců se potom zúčastnila meziná-

rodních závodů v parašutismu v Brně. Ve středisku byly také často prováděny ukázky pro VA Praha v seskocích volným pádem. Středisko navštívil i tehdejší MNO generál Lomský, spolu s plk. Kroupou.

I když jsem ze zdravotních důvodů středisko opustil, stále jsem získával informace o jeho úspěších ve výcviku. Po celou dobu jeho existence plnilo beze zbytku výcvikové úkoly.

kolega Kubíček

Poznámka redakce:

Tato vzpomínka zahrnuje první dva roky existence střediska. Napíše nám někdo, jak vypadala situace až do zrušení tohoto útvaru?

NEZAPOMÍNEJME !!!

Loňského roku jsme se naposledy rozloučili s legendou čs. parašutistů J. Černotou. S jeho jménem je nerozlučně spojeno i další jméno - Rudý Lepiče, byl do Černotův osobní řidič, který rovněž stál u zrodu výsadkového vojska. Ti, kdo začali ve Stráži pod R. ho znali jako výborného kamaráda, na kterého bylo vždy spolehnout a který nezkalil žádnou legraci. Byl to mimo jiné i opravdový ostrostřelec se stenganu.

Bylo nás tehdy velmi málo, všichni jsme se navzájem znali, spojovalo nás upřímné přátelství a když bylo třeba, vždy se našla pomocná ruka a pochopení. Nelze zapomenout nejen na kamarády, ale také na řadu výtečných důstojníků, z nichž mnozí nám byli věkově blízcí. Bylo nám ctí sloužit s Černotou, Mansfeldem, Štětkou, otcem a synem Pecinovými, Pelcem, Melichárkem, Geortem, Strašem, Tabákem, Vavrou, Švachulou, Kroupou, ale i s Rusnákem, Bařínkou a celou řadou dalších. Znali jsme samozřejmě „tátu“ Palce- Palečka, Taláška, později Kňourka, Moravce a další. Ať mi laskavě prominou všichni na které jsem zapomněl. Jsme hrdí na to, že jsme s nimi mohli sloužit a pomáhat budovat dobré jméno výsadkových jednotek.

Mám před sebou ROZKAZ č. 1 Ministerstva národní obrany, Hlavního štábu - velitelství pěchoty - VJ, který se mi podařilo zachránit, jako historické připomenutí z něj cituje jeden z odstavců: Výsadkové jednotky jsou stavěny z nejlepších vybraných vojáků - dobrovolníků, kteří budou vybaveni nejdokonalejšími zbraněmi. Pro tyto vlastnosti musí být ode dne svého zrodu - jako elitní jednotky - ozdobou naší armády. Osud, budoucnost i pověst těchto nových jednotek je od této chvíle ve Vašich rukou. Jsme teprve na počátku a máme před sebou velmi tvrdou cestu, neboť nás čekají značné potíže a překážky. Je jednou z charakteristických vlastností výsadkových jednotek tyto překážky vyhledávat, překonávat je silou vůle, pružnou vynalézavostí, pracovní soudržností a káxní. Z Vašich mozočků a potu vyroste tato nová jednotka, aby ve výstavním procesu Vás zakalila jako nejtvrďší ocel a učinila z Vás nejlepší československé muže a vojáky.

Rozkaz končí slovy: Buďte hrdí, že jste to právě Vy, kterým věčný genius našeho národa tento úkol svěřil a dokažte výkonem i prací, že jste jej hodni.

Za správnost mjr. Krzák

Velitel výsadkových jednotek
plk. K. Paleček

Ukončil bych své vzpomínání jen přáním, aby jste vy mladší nezapomínali na své předchůdce a navázali tak na tradice věrného přátelství.

kolega J. Beneš

kolega Opluštil

Konec operace „MODNER“

Ústředí vojenské sovětské rozvědky (GRU) stálo převážně za většinou agenturních zpravodajských výsadků, realizovaných v letech druhé světové války na československém území. Pro své záměry používala sovětská rozvědka také československých občanů německé národnosti, kteří z politických a rasových či jiných důvodů hledali životní jistoty v sovětském exilu. Patřili mezi ně také zajatci německé armády, mezi nimiž hledala usilovně GRU v zajateckých táborech budoucí agenty.

Operace „MODNER“ byla provedena v létě 1944 a proběhla v blízkosti Prostějova, v prostoru vojenského cvičiště Vyškov.

Sovětská rozvědka byla k jejímu provedení vyprovokována služebnou gestapa v Brně, které v roce 1944 již delší dobu vedlo úspěšnou radiovou protihru s ústředím GRU v Moskvě. Vedle falešných zpráv, majících dezinformovat a klamat protivníka, patřilo k jejím cílům též lákání informací o úmyslech, plánech a budoucích akcích parašutistů. V jedné ze zpráv zaslanych do Moskvy

byla sovětským zpravodajcům předstěna potřeba a možnost rozšířit zpravodajské možnosti rezidentury vysláním dalšího agenta s radiovou stanicí. Sovětská GRU neměla tušení, že je v radiovém styku s nepřítelům a obětí jeho provokace. Vyslala do akce Františka Machálka, který před válkou bydlel a studoval v Brně. Byl mobilizován do německé armády, odeslán na východní frontu, kde byl za okolností blíže neznámých zajat. Zajatci byli podrobeni tzv. antifašistické výchově, sledováni jejich reakce, názory a stanoviska i náznaky ochoty ke spolupráci. F. Machálek byl takto získán pro spolupráci, vyškolen v obsluze radiové stanice a zpravodajských praktikách. Byl vyzbrojen pistolí Mauser 7, 65 mm, radiovým kompletem, vybaven falešnými doklady na jméno MODNER a oblečen do německé vojenské uniformy, která měla zajistit bezpečný pohyb na nejnepříjemnějších cestách. K jeho poslání patřila povinnost navázat s pomocí smlouveného hesla kontakt s neznámou osobou v Brně, uložit do mrtvé schránky v Jundrovské ulici radiovou stanicí a v desetidenních cyklech se každý měsíc setkávat s ne-

ÚKOL MUSÍ BÝT SPLNĚN!

Tato příhoda je z praporečnického cvičení a to z jeho posledního (desátého) dne, kdy měl prapor útokem zničit „nepřítel“, ovládnout výšiny a vybudovanou obrannou je udržet do příchodu vlastních pozemních jednotek, a tím splnit cíl celého cvičení. Těžko se dá nyní po tolika letech popsat situaci, která panovala v jednotkách a štábu praporu po tolika dnech nepřetržitého cvičení. Nepravděpodobná strava, nedostatek vody, odpočinku a celková vyčerpanost dolehly na nás všechny a hrozilo nebezpečí, že se nesplní konečný cíl cvičení. Po vydání rozkazu k provedení útoku jsme se ve velení praporu rozhodli rozvinout bojovou zástavu k morální podpoře všech příslušníků v rozhodující bojové činnosti. Pro ujasnění zástavy praporu jsme po celou dobu cvičení měli ve štábu praporu (i při seskoku) a střežili jsme ji jako oko v hlavě. Od vyrazení k útoku se tak vznášela naše zástava nad hlavami „oživlých bojovníků“ v rukou praporečnicka Jardy Tomáška a přesto, že jsme „mleli z posledního“ úkol byl splněn! Mám za to, že to bylo první bojové rozvinutí bojové zástavy útvaru při cvičení v ČSLA.

známými osobami.

Michálek alias MODNER byl vysazen v noci 22. července 1944 do vojenského cvičiště Vyškov. Jeho osud se rozhodl ještě ve vzduchu, okamžitě po výskoku z letounu. Nedostatečně a ne dbale upevněný batoh s radiovou stanicí se při dynamickém nárazu uvolnil, udeřil parašutistu do hlavy a zřítíl se k zemi. Bezvhládný Machálek přistál na lesní pasece nedaleko od trosk vyslačky. Zlomil si nohu. Když se probral k vědomí začal ráno voláním o pomoc a výstřely z pistole upozorňovat na svoji přítomnost. Našel jej jeden lesní dělník, kterého Machálek žádal o dopravení do nemocnice a k německému vojenskému velitelství. Tam po krátkém výslechu byl zatčen a předán gestapu v Brně. Jeho další osudy nejsou známy.

*Vydává Klub výsadkových veteránů Prostějov pro potřeby členů. Neprodejné
Kontaktní adresa:
František Papoušek
Kroková 26, Prostějov 796 01
Telefon 0508/342518, mobil 0737617167
Bankovní spojení: účet 153185640 kód 0300
Nepošlo jazykovou úpravou*